

PARAIŠKŲ IR ATASKAITŲ TEIKIMO ELEKTRONINĖ SISTEMA

Reikminių tyrimų temų pasiūlymai

PASIŪLYMAS DĖL REIKMINIŲ TYRIMŲ TEMOS

1. DUOMENYS APIE PATEIKĖJĄ	
1.1. Institucijos pavadinimas	Užsienio reikalų ministerija
1.2. Institucijos atstovas, įgaliotas spręsti su teikiamu temos pasiūlymu susijusius klausimus:	
pareigos	Globalios Lietuvos departamento direktorė
vardas	Lina
pavardė	Žukauskaitė
telefonas	+37058592201
el. paštas	lina.zukauskaite@urm.lt

2. TEMOS PASIŪLYMO APRAŠYMAS

2.1. Temos pavadinimas	
Lietuvos diasporos kiekybinis ir geografinis tyrimas, paremtas Lietuvos emigracijos procesų ir integracijos analize	
2.3. Tyrimų trukmė	
Tyrimų, reikalingų problemai išspręsti, trukmė	12 mėn.
2.5. Temos (problemos) svarba valstybei ir visuomenei	
<i>Aprašoma sprendžiama problema, nurodomos esminės jos priežastys, jei reikia, palyginant Lietuvos padėtį aptariamam klausimui su kitomis Europos Sąjungos valstybės narėmis, pateikiama informacija apie institucijos praktikoje kylančių problemų mastą, situacijos analizė; vadovaujantis turimais įrodymais ir duomenimis (kiekybiniais rodikliais) pagrindžiamas problemos aktualumas ir realus mokslu grįstų sprendimų poreikis (ne daugiau kaip 4000 spaudos ženklų)</i>	
Išvykę ar užsienyje gimę tautiečiai nebevardinami „prarastąją“ tautos dalimi: ir kitų šalių patirtys, ir Lietuvos istorija rodo, kad diasporos, jaučiančios ypatingą - <i>kilmės</i> - ryšį su šalimi, įsitraukimas į šalies gyvenimą ir gerovės joje kūrimą gali būti labai reikšmingas. Nors grįžimo skatinimas visuomet bus svarbi migracijos ir diasporos politikos kryptis didelius emigracijos srautus patyrusioms šalims, svarbu pripažinti, kad, gyvendami kitose šalyse, tautiečiai taip pat gali kurti pokytį savo gimtojoje ar kilmės šalyje. Šalies diaspora dažnai vadinama jos „minkštąja galia“, kuri, taikant tinkamas priemones, resursus, gali virsti realiais, šalies vystymuisi naudingais rezultatais.	
Lietuva pagrįstai vadinama diasporine valstybe: istorijos tėkmėje patyrėme 4 didžiulias emigracijos bangas. Remiantis neoficialiais Lietuvos diplomatinio atstovybių, užsienio lietuvių organizacijų duomenimis, manoma, kad užsienyje gyvena apie 1,3 mln. lietuvių kilmės asmenų. Tai reikštų, kad apie 30 proc. tautos	

gyvena užsienyje. Visgi, remiantis diasporos istorija, įvertinus kitų emigracijos bangų ir JAV, Australijoje, Pietų Amerikoje, Kanadoje veikiančių lietuvių bendruomenių dydžius, galima daryti prielaidą, kad lietuvių kilmės asmenų pasaulyje gali būti kur kas daugiau.

Diaspora Lietuvai yra didelis ramstis tarptautinėje arenoje ir kritinėmis aplinkybėmis, galimybė kartu, naudojantis tarptautinėmis patirtimis, kurti gerovę Lietuvoje. Tačiau kartu tai ir didelė atsakomybė, siekiant globalizacijos sąlygomis išlaikyti ir puoselėti užsienyje gyvenančių lietuvių ir lietuvių kilmės asmenų tautinę tapatybę, stiprinti diasporos įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą ir gerovės Lietuvoje kūrimą.

2021 m. pabaigoje patvirtintų Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ tikslas – sustiprinti ir išplėsti valstybės ir diasporos ryšį, dialogą bei partnerystę, siekiant skatinti tautinės tapatybės ir lietuviybės užsienyje išsaugojimą ir puoselėjimą, sudaryti sąlygas aktyvesniam diasporos dalyvavimui kuriant gerovę ir saugumą Lietuvoje bei grįžimui į Lietuvą.

Kertinė sėkmingos diasporos politikos sąlyga, būtina efektyvių priemonių kūrimui ir įgyvendinimui – diasporos pažinimas: žinios apie jos dydį, geografiją, amžiaus struktūrą, išsilavinimą. Planuojant tikslus įgyvendinančias priemones būtina žinoti, įvertinti, kad Lietuvos diaspora nėra vienalytis tinklas – ją sudaro skirtingos emigracijos bangos, skirtingos tautybės, skirtingos kartos, skirtingų interesų ir profesijų asmenys, skirtingas ryšys su Lietuva (aktyvus, vidutiniškai aktyvus, pasyvus/nutolęs). Svarbu pabrėžti, kad valstybei yra aktualūs duomenys apie diasporos struktūrą plačiąja prasme, apimančias tiek lietuvių, tiek nelietuvių kilmės asmenis, kildinančius save iš Lietuvos.

Šiuo metu vieninteliai turimi oficialūs duomenys – Lietuvos statistikos departamento (dabar – Valstybės duomenų agentūra) 2014 m. informacija apie užsienyje nuolat gyvenančius lietuvius: 212 pasaulio valstybių nacionalinių statistikos institucijų buvo prašoma pateikti 2005–2014 m. gyventojų surašymų informaciją apie jų valstybių nuolatinius gyventojus, kurie turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę ir (ar) buvo gimę Lietuvoje, ir (ar) buvo lietuvių tautybės, ir (ar) kurių gimtoji kalba – lietuvių. Informacija gauta iš 118 valstybių (12 institucijų informavo, kad surašymai jų valstybėse nefiksavo nuolat gyvenančių lietuvių, 82 valstybės informacijos nepateikė). Remiantis gautais duomenimis, užsienio valstybėse gyveno 619,6 tūkst. lietuvių, tarp jų – 257 tūkst. Lietuvos Respublikos piliečių (1 priedas). Šie ir lietuvių konkrečiose šalyse (pvz., nurodomas JAV gyvenančių lietuvių skaičius – 35,7 tūkst.) skaičiai rodo, kad duomenimis dėl jų netikslumo naudotis negalima.

Valstybės duomenų agentūros nuomone, atlikti kokybišką visuotinį lietuvių kilmės asmenų pasaulyje surašymą galimybių nėra ir tik mokslinis tyrimas/metodika galėtų padėti išsiaiškinti ir į Lietuvos diasporos istoriją įrašyti bei diasporos politikai suteikti realius Lietuvos diasporos skaičius, geografiją, kitus duomenis.

Suprasdami situaciją, jog ne visi iš Lietuvos kilę asmenys tapatinasi su Lietuva, manome, kad moksliniu tyrimu pagrįsti duomenys atskleistų potencialą valstybės įgyvendinamai diasporos politikai. Tikėtina, kad parinktos tikslingos komunikavimo priemonės užsienio kalbomis padėtų užmegzti ryšį ir įtraukti į valstybės gyvenimą ir savęs iki šiol su Lietuva nesiejančius diasporos atstovus.

2.6. Spręstini institucijos, teikiančios temos pasiūlymą, uždaviniai

Nurodoma, kokius uždavinius institucija tikisi išspręsti savo reguliavimo sferoje, pasinaudodama gautais tyrimų rezultatais, įsivertinama, kad uždaviniams išspręsti būtini moksliniai tyrimai, detalizuojamos tikslinės visuomenės grupės ir (ar) kiti naudos gavėjai, nurodoma, koks numatomas tokių sprendimų poveikis jiems (ne daugiau kaip 2000 spaudos ženklų)

Lietuvos diasporos politikos tikslas – sustiprinti ir išplėsti valstybės ir diasporos ryšį, dialogą bei partnerystę, siekiant skatinti tautinės tapatybės ir lietuviybės užsienyje išsaugojimą ir puoselėjimą, sudaryti sąlygas aktyvesniam diasporos dalyvavimui kuriant gerovę ir saugumą Lietuvoje bei grįžimui į Lietuvą. Sėkmingam

Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimui reikalingi tikslesni moksliai pagrįsti Lietuvos diasporos dydžio, įvertinant emigracijos bangas, geografijos (šalių), struktūros (kilmės ir amžiaus) duomenys, kurie sudarytų pagrindą geresniam Lietuvos diasporos pažinimui ir padėtų numatyti veiksmingiausias Lietuvos diasporos politikos priemones, jas efektyviai įgyvendinti bei išmatuoti rezultatus.

Išskirtume šiuos specifinius poreikius ir veiklos sritis: 1) valstybė daug dėmesio skiria lituanistinio švietimo plėtrai užsienyje, siekdama, kad kuo daugiau užsienyje gyvenančių diasporos vaikų ir jaunuolių lankytų lituanistines mokyklas ir tuo sumažindama grėsmę ateityje prarasti ryšį su didele dalimi savo diasporos. Diasporos politikos efektyvumui lituanistinio švietimo plėtros srityje reikalingi duomenys apie diasporos vaikų ir jaunuolių skaičių, atstovaujamą emigracijos kartą, pasiskirstymą pagal šalis. Šie duomenys suteiktų informaciją apie lituanistinių mokyklų mokinių skaičiaus potencialą, padėtų planuoti valstybės paramos resursus, pasirinkti veiksmingiausias informacinių kampanijų, kviečiančių lankyti lituanistines mokyklas, formas, mokymo metodikas ir priemones; 2) skatinant diasporą grįžti ar atvykti gyventi, mokytis ar dirbti Lietuvoje svarbūs duomenys apie diasporos dydį, amžiaus ir kilmės struktūrą bei geografiją, kurie padėtų pasirinkti efektyviausias priemones; 3) norint pasiekti ir įtraukti kuo didesnę diasporos dalį, būtina vykdyti aktyvią komunikaciją. Neturint duomenų apie diasporos dydį, jos struktūrą ir geografiją, nėra galimybės įvertinti diasporos pasiekiamumo, įvertinti ir pasirinkti paveikiausias komunikavimo priemones, pritaikytas įvairioms diasporos grupėms.

Moksliai pagrįsti duomenys apie Lietuvos diasporos dydį, geografiją ir struktūrą būtų naudingi visoms Lietuvos diasporos politiką įgyvendinančioms valstybės institucijoms ir įstaigoms, savivaldybėms, nevyriausybiniams organizacijoms, planuojančioms savo veiklą diasporos politikos srityje, taip pat ir Lietuvos diasporos organizacijoms bei diasporą tyrinėjantiems Lietuvos mokslo ir studijų institucijų darbuotojams. Šiuo metu Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ įgyvendinimo veiksmų planą 2024–2026 m. įgyvendina 33 valstybės institucijos ir 42 savivaldybės. Planuojama, kad 2025–2027 m. veiksmų planą įgyvendins 36 valstybės institucijos ir visos 60 savivaldybių.

2.7. Temos sąsajos su strateginiais valstybės dokumentais

Pateikiamos nuorodos į atitinkamus strateginius valstybės dokumentus, pridedami komentarai ir kita susijusi informacija (ne daugiau kaip 2000 spaudos ženklų)

Dėmesys diasporai ir jos ryšio su valstybe stiprinimas – svarbus Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos prioritetas. Vyriausybės programoje diasporai skiriama itin daug dėmesio: diaspora minima net 15-oje punktų. Įgyvendinant šios programos nuostatas, 2021 m. gruodį buvo patvirtintos Lietuvos diasporos politikos strateginės gairės „Globali Lietuva“ 2022–2030 metams, kurios užtikrino nuo 2012 m. dešimtmetį įgyvendintas „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2012–2021 metų programos tęstinumą ir suteikė pagrindą kokybiniam pokyčiui, siekiant stiprinti ir plėsti valstybės ir diasporos ryšį, dialogą bei partnerystę. 2022 m. rugpjūtį parengtas pirmasis šių gairių įgyvendinimo veiksmų planas, kasmet atnaujinamas ir pratęsiamas vieneriems metams. 2024-2026 metų veiksmų plane numatyta, kad siekiant surinkti kuo tikslesnius statistikos duomenis apie diasporos dydį, geografiją, amžiaus struktūrą, išsilavinimą, turi būti išnagrinėtos galimybės atlikti mokslinį tyrimą Lietuvos diasporos dydžio nustatymo srityje.

Valstybės pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ numatyta, kad viena iš esminių pokyčių iniciatyvų, kurios tikslas – įgyvendinti sumanios visuomenės viziją, yra pasaulyje išsibarsčiusių lietuvių tautos atstovų telkimas, pasaulio lietuvių ryšio su Lietuva stiprinimas vykdant tęstinę pasaulio lietuvių įsitraukimo į Lietuvos gyvenimą programą, įtvirtinančią abipusį partnerystę ir pagarba grįstą bendradarbiavimą ir kuriančią paskatas pasaulio lietuviams išlaikyti ir puoselėti tautinį tapatumą.

Diasporai svarbus vaidmuo tenka ir Valstybės ateities vizijoje „Lietuva 2050“, kurioje numatyta, kad valstybės pozicijas tarptautinėse vertės grandinėse stiprinti padeda lietuvių diasporos profesionalai užsienyje, o plėtodama konkrečias užsienio politikos programas ir siekdama kuo efektyviau jas įgyvendinti, nacionalinė valdžia aktyviai siekia įtraukti visuomeninius partnerius, tarp jų ir diaspora.

Strateginiai dokumentai, susiję su diasporos politika:

- Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, patvirtinta LRS 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015;
- XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, patvirtinta LRS 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72;
- XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas, patvirtintas LRV 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 (12.4.9 veiksmas);
- 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos plėtros programa, patvirtinta LRV 2022 m. kovo 2 d. nutarimu Nr. 188;
- Lietuvos diasporos politikos strateginės gairės „Globali Lietuva“ 2022–2030 m., patvirtintos 2021 m. gruodžio 27 d. užsienio reikalų ministro įsakymu Nr. V-550.
- Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. įgyvendinimo veiksmų planas 2024–2026 metams, patvirtintas užsienio reikalų ministro 2024 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. V-52.
- Valstybės pažangos strategija „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“, patvirtinta LRS 2023 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. XIV-2466.

2.8.1. Pagrindžiama, kodėl problemą reikalinga spręsti skubiai

(ne daugiau kaip 2000 spaudos ženklų)

Siekiant veiksmingai įgyvendinti duomenimis pagrįstą valstybės diasporos politiką, reikalingas mokslinis tyrimas Lietuvos diasporos dydžiui, geografijai ir struktūrai nustatyti. Nors moksliniai tyrimai buvo vykdomi kitais, su diaspora susijusiais klausimais, pavyzdžiui, diasporos politikos formavimo (Vida Bagdonavičienė. Lietuvos diasporos politikos formavimasis ir raida 1990-2009 metais. Kaunas: VDU, 2012), diasporos veiklos ir vaidmuo atskirose valstybėse ir kt., tačiau per visą diasporos politikos įgyvendinimo laikotarpį, nuo pat Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo pradžios, tokie duomenys apie Lietuvos diasporos dydį, geografiją ir struktūrą nebuvo tirti. Mokslinio tyrimo rezultatai bus aktualūs ne tik trumpuoju laikotarpiu, tačiau ir ateityje.

2.9. Laukiami reikminių tyrimų projekto rezultatai, nurodant rezultatų formą

Nurodoma, kokių rezultatų institucija tikisi iš projekto ir kokia forma šie rezultatai turėtų būti pateikti (studija, praktinės rekomendacijos, metodikos padėčiai tam tikroje srityje įvertinti ir prognozuoti, priemonės, modeliai, scenarijai, tinklai, naujos technologijos, nauji metodai ir pan.) (ne daugiau kaip 2000 spaudos ženklų)

Tikimasi, kad mokslinį tyrimą sudarys studija apie Lietuvos diasporos dydį, geografiją, jei yra galimybė, struktūrą bei Lietuvos diasporos dydžio nustatymo metodika, pasitelkiant mokslinius, demografinius metodus. Taip pat pageidautina, kad moksliniame tyrime būtų pateikta kitų šalių taikoma diasporos dydžio, geografijos, struktūros nustatymo būdų ir skaičiavimo metodų analizė.

3. PRIEDAI

Pasiūlymo teikti reikminių tyrimų temą forma nereikalauja privalomų priedų, bet jie gali būti pridėti suinteresuotos valstybės institucijos pageidavimu

LSD informacija: LIETUVIAI PASAULYJE.

Vilnius, 2014 m. gruodžio 12 d.

LIETUVIAI PASAULYJE

2005–2014 m. pasaulio valstybių gyventojų surašymų duomenimis, užsienio valstybėse gyveno 619,6 tūkst. lietuvių, iš jų 257 tūkst. – Lietuvos Respublikos piliečių.

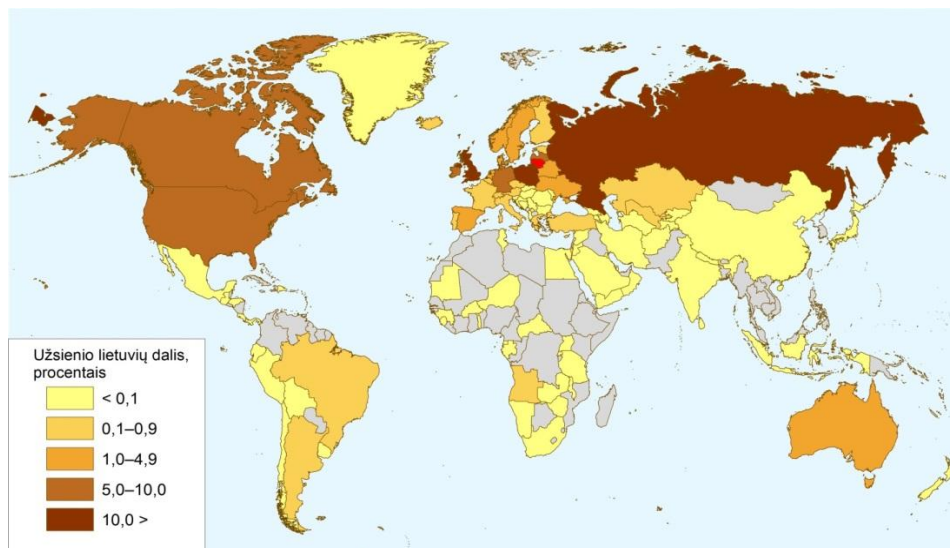
Lietuvos statistikos departamentas įgyvendino „Globalios Lietuvos“ programos vieną iš priemonių ir, remdamasis 2005–2014 m. pasaulio valstybių gyventojų surašymų duomenimis, nustatė užsienio lietuvių skaičių. Šiame pranešime detaliau analizuojamos valstybės, kuriose gyveno daugiau nei po 5 tūkst. lietuvių, arba daugiau nei po 1 procentą visų užsienio valstybėse nuolat gyvenančių lietuvių.

LIETUVIAI PASAULIO VALSTYBĖSE

2005–2014 m. gyventojų surašymų duomenimis, pasaulyje gyveno 3 663 tūkst. lietuvių, iš jų Lietuvoje – 3 043,4 tūkst. (83,1 proc.), užsienio valstybėse – 619,6 tūkst. (16,9 proc.).

508,2 tūkst., arba 82 procentai, užsienio lietuvių, gyveno Europoje, 84,9 tūkst., arba 13,7 procento, – Šiaurės Amerikoje, 26,5 tūkst., arba 4,3 procento, – kituose žemynuose (Afrikoje, Australijoje ir Okeanijoje, Azijoje ir Pietų Amerikoje) (1 pav.).

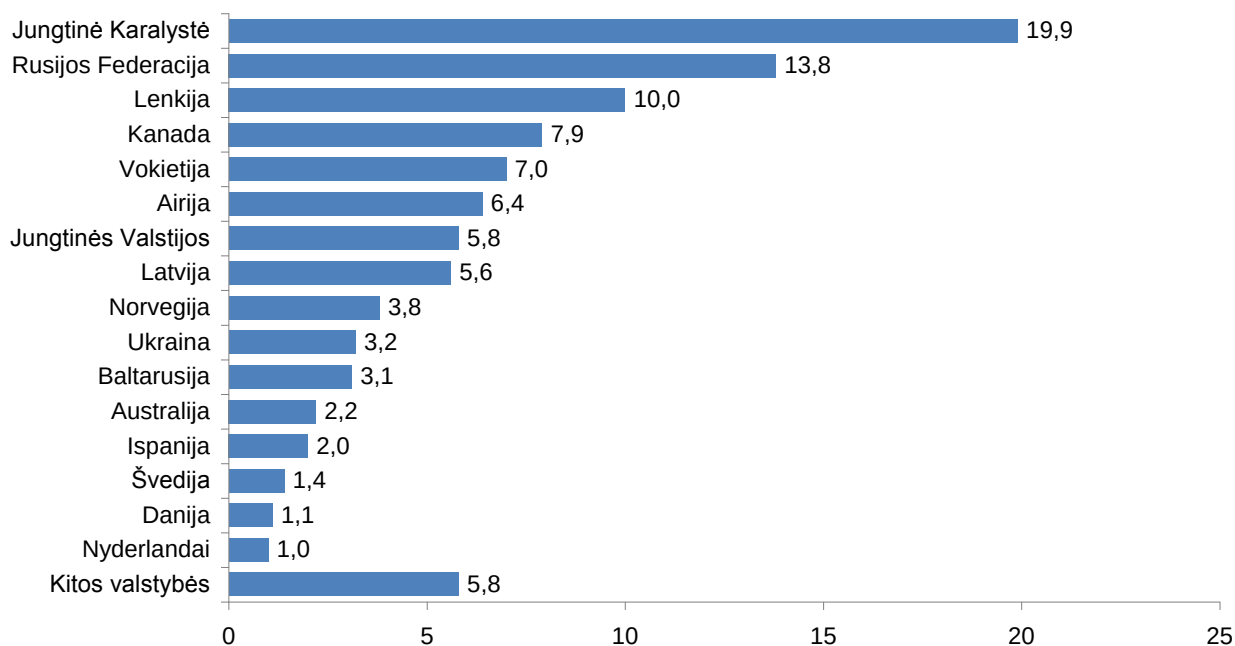
1 pav. Užsienio lietuviai pasaulio valstybėse, procentais

Latvijoje lietuviai sudarė 1,7 procento visų šalies gyventojų, Airijoje – 0,9, Islandijoje ir Norvegijoje – po 0,5, Baltarusijoje, Estijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Lenkijoje – po 0,2, Australijoje, Danijoje, Kanadoje, Kipre, Liuksemburge, Rusijos Federacijoje, Švedijoje, Vokietijoje ir Izraelyje – po 0,1 procento visų šalies gyventojų.

Kas penktas užsienio lietuvis gyvena Jungtinėje Karalystėje, kas septintas – Rusijos Federacijoje, kas dešimtas – Lenkijoje. Lietuvių skaičiumi išsiskyrė Kanada (7,9 proc. visų užsienio lietuvių), Vokietija (7,0 proc.), Airija (6,4 proc.), Jungtinės Valstijos (5,8 proc.) ir Latvija (5,6 proc.) (2 pav.).

2 pav. Užsienio lietuvių pasaulio valstybėse dalis, procentais

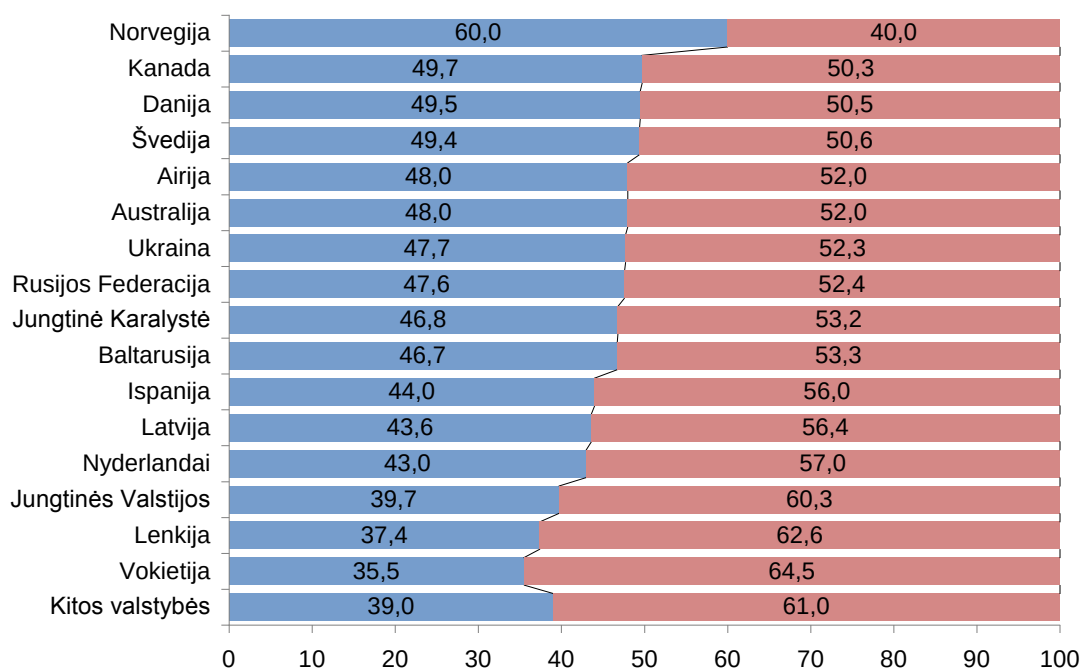

UŽSIENIO LIETUVIŲ DEMOGRAFINĖS CHARAKTERISTIKOS

2005–2014 m. gyventojų surašymų duomenimis, užsienio valstybėse gyvena 340,9 tūkst. moterų (55 proc. visų užsienio lietuvių) ir 278,7 tūkst. vyrų (45 proc.).

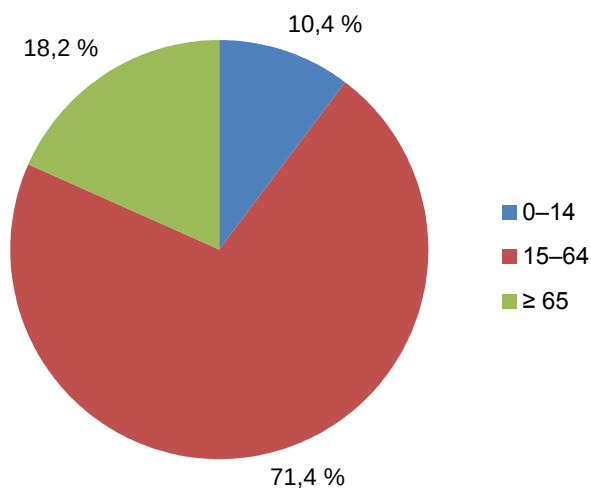
Užsienio lietuvių struktūra pagal lytį visose valstybėse buvo panaši – moterų daugiau nei vyrų. Jungtinėse Valstijose, Lenkijoje ir Vokietijoje moterys sudarė daugiau nei 60 procentų atitinkamoje šalyje gyvenančių lietuvių. Bendrame kontekste išsiskiria Norvegija, kurioje vyrai sudarė 60 procentų užsienio lietuvių (3 pav.).

3 pav. Užsienio lietuviai pagal lytį pasaulio valstybėse, procentais

2005–2014 m. gyventojų surašymų duomenimis, daugiau kaip du trečdaliai užsienio lietuvių buvo 15–64 metų amžiaus (4 pav.). Kas penktas užsienio lietuvis buvo 65 metų arba vyresnis, kas dešimtas – vaikas iki 14 metų amžiaus.

4 pav. Užsienio lietuviai pagal amžiaus grupes, procentais

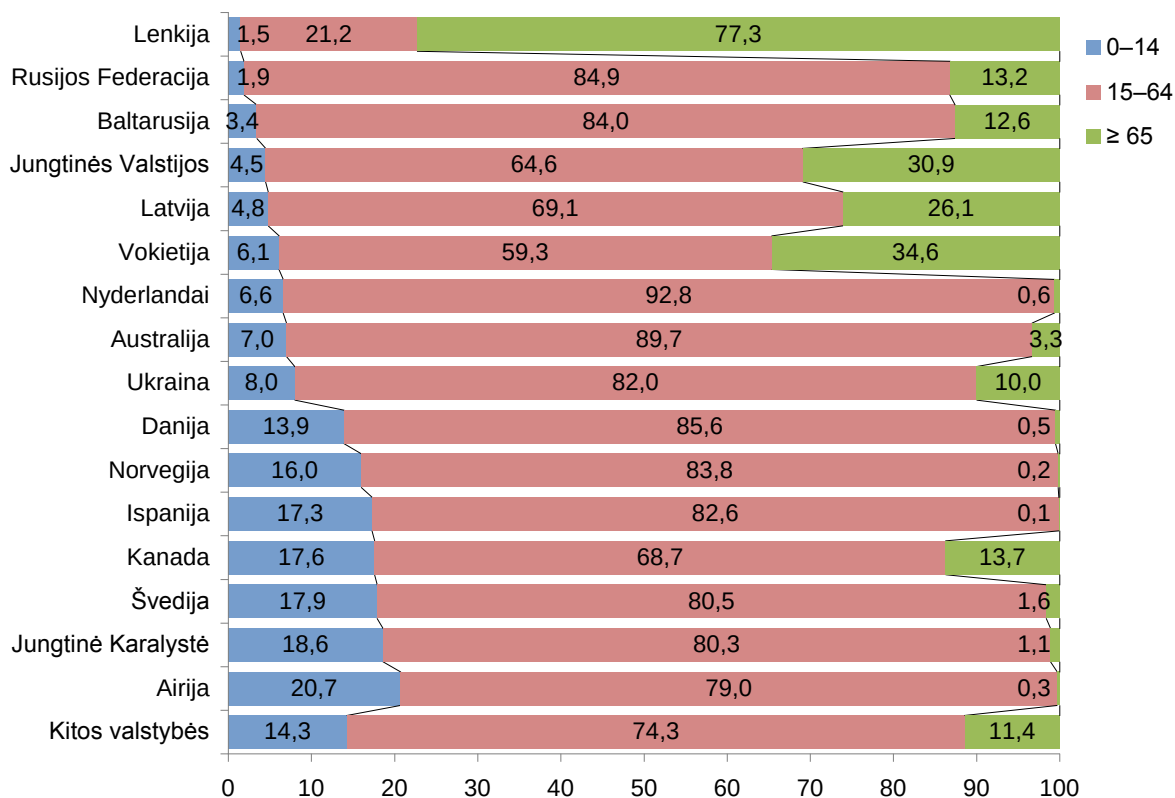

Nyderlanduose, Australijoje, Danijoje, Rusijos Federacijoje, Baltarusijoje, Norvegijoje, Ispanijoje, Ukrainoje, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje daugiau nei 80 procentų visų šalyje gyvenančių lietuvių buvo 15–64 metų amžiaus (5 pav.).

Didžiausia lietuvių vaikų iki 14 metų amžiaus dalis buvo Airijoje (20,7 proc. visų lietuvių, gyvenusių šioje šalyje), Jungtinėje Karalystėje (18,6 proc.), Švedijoje (17,9 proc.), Kanadoje (17,6 proc.), Ispanijoje (17,3 proc.) ir Norvegijoje (16 proc.).

Didžiausia 65 metų ir vyresnių gyventojų dalis buvo Lenkijoje (77,3 proc. visų lietuvių, gyvenusių šioje šalyje).

5 pav. Užsienio lietuviai pagal amžiaus grupes pasaulio valstybėse, procentais

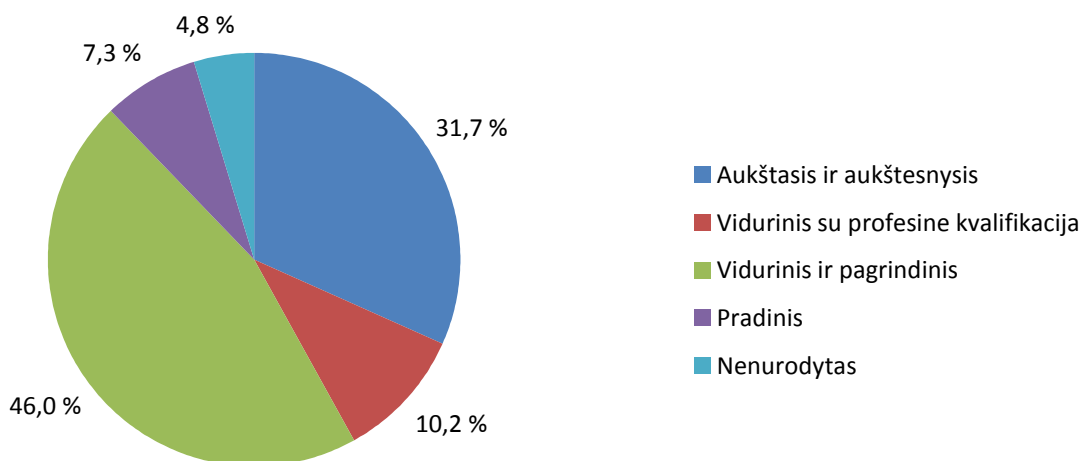

UŽSIENIO LIETUVIAI PAGAL IŠSILAVINIMĄ

Nacionalinės statistikos institucijos Lietuvos statistikos departamentui pateikė 2005–2014 m. gyventojų surašymų informaciją apie 67,3 procento 15 metų ir vyresnių užsienio lietuvių išsilavinimą.

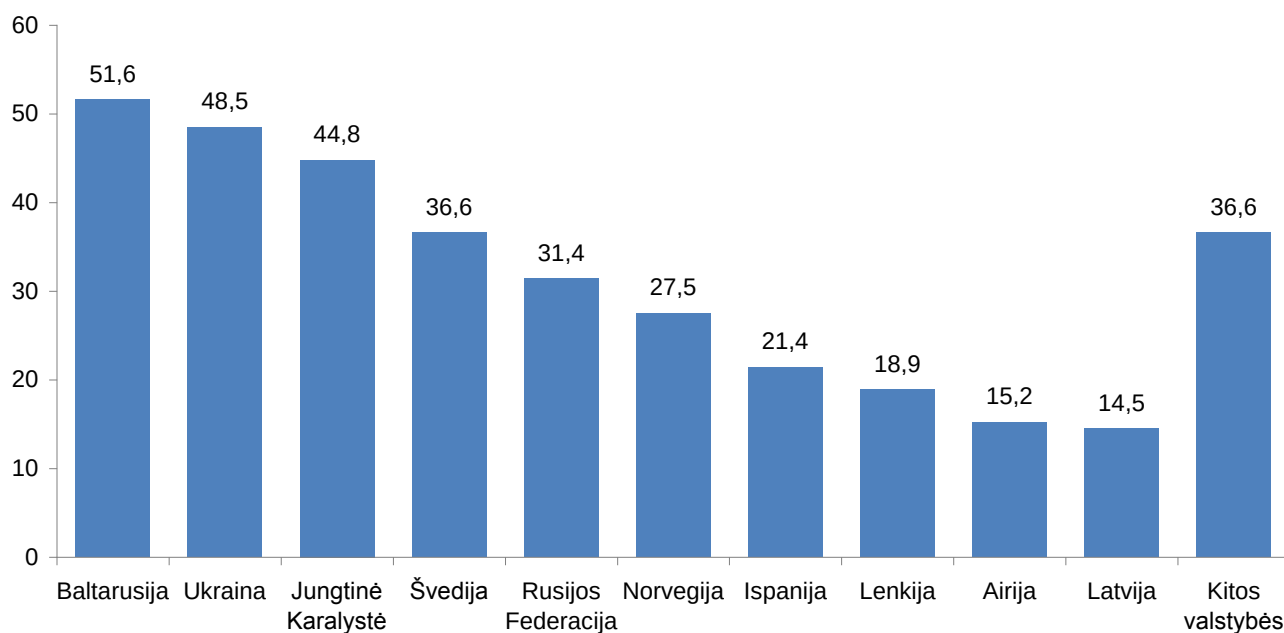
Beveik kas antras užsienio lietuvis turėjo vidurinį arba pagrindinį, kas trečias – aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą (6 pav.).

6 pav. Užsienio lietuviai pagal išsilavinimą, procentais

Beveik kas antras lietuvis, gyvenantis Baltarusijoje, Ukrainoje ir Jungtinėje Karalystėje, kas trečias – Švedijoje ir Rusijos Federacijoje, kas ketvirtas – Norvegijoje, turėjo aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą (7 pav.).

7 pav. Užsienio lietuviai su aukštauju ir aukštesniuju išsilavinimu pasaulio valstybėse, procentais

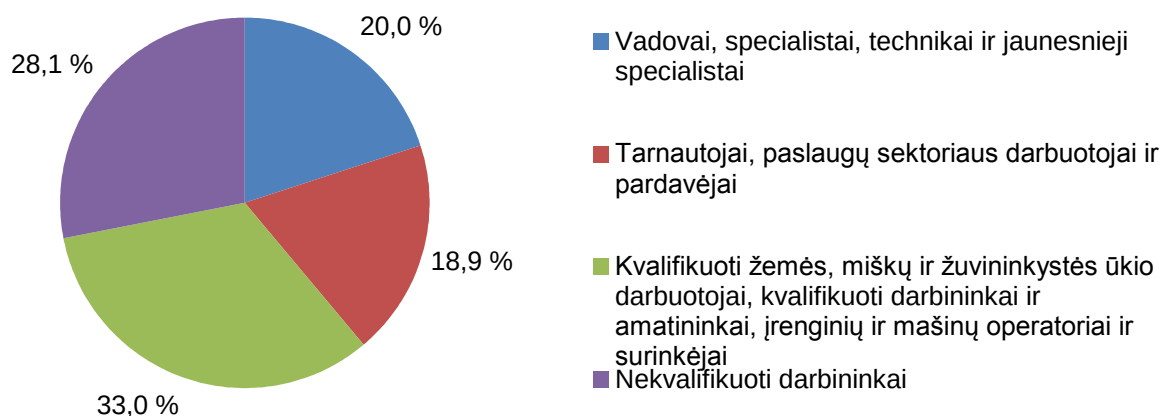

UŽSIENIO LIETUVIAI PAGAL PROFESIJĄ

Nacionalinės statistikos institucijos Lietuvos statistikos departamentui pateikė 2005–2014 m. gyventojų surašymų informaciją apie jų valstybėse nuolat gyvenančių 164,2 tūkst. lietuvių (29,6 proc. visų 15 metų ir vyresnių užsienio lietuvių) profesijas. Iš jų trečdalis lietuvių buvo kvalifikuoti žemės, miškų ir žuvininkystės ūkio darbuotojai, kvalifikuoti darbininkai ir amatininkai, įrenginių ir mašinų operatoriai ir surinkėjai, ketvirtadalis – nekvalifikuoti darbininkai (8 pav.). Vadovai, specialistai, technikai ir jaunesnieji specialistai bei tarnautojai, paslaugų sektoriaus darbuotojai ir pardavėjai sudarė penktadalį 15 metų ir vyresnių užsienio lietuvių.

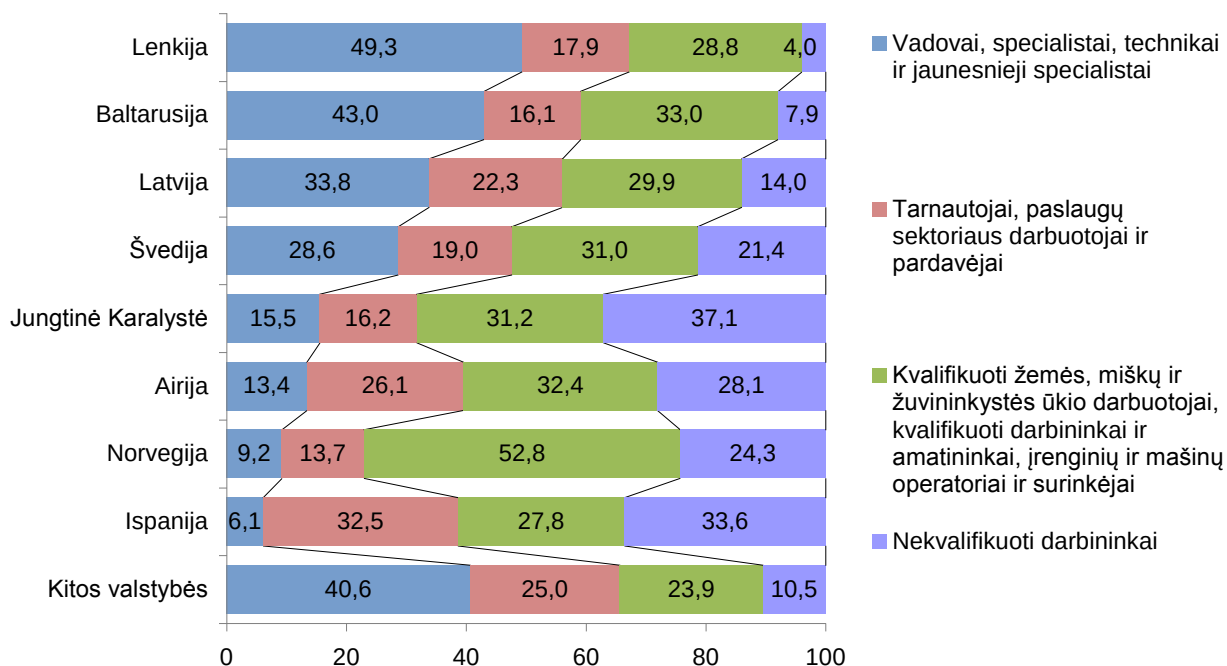
8 pav. Užsienio lietuviai pagal profesijų grupes, procentais

Iš valstybių išsiskyrė Lenkija, kurioje beveik kas antras lietuvis dirbo vadovu, specialistu, techniku arba jaunesniojo specialistu (9 pav.), ir Baltarusija su Latvija, kuriose šiai profesijų grupei save priskyrė kas trečias lietuvis.

Jungtinėje Karalystėje ir Ispanijoje išsiskyrė didžiausia 15 metų ir vyresnių lietuvių, dirbančių nekvalifikuotą darbą, dalimi. Jose kas trečias lietuvis buvo nekvalifikuotas darbininkas. Airijoje ir Norvegijoje kas ketvirtas lietuvis dirbo nekvalifikuotą darbą.

9 pav. Užsienio lietuviai pagal profesijų grupes valstybėse, procentais

BENDRA INFORMACIJA

Lietuvos statistikos departamentas, vykdydamas globalios Lietuvos – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 19 d. nutarimu Nr. 1219 „Dėl „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ 3.1.2 priemonę – nustatė užsienio lietuvių skaičių, remiantis 2010 m. pasaulio valstybių gyventojų surašymų duomenimis.

„Globalios Lietuvos“ programos koordinatorius – Užsienio reikalų ministerija. Lietuvos statistikos departamentas bendradarbiavo su Užsienio reikalų ministerijos ekspertais, mokslininkais ir sociologais dėl užsienio lietuvių skaičiaus nustatymo metodikos ir kitų organizacinių klausimų.

Lietuvos statistikos departamento specialistai parengė [Užsienio lietuvių skaičiaus nustatymo metodiką](#), kurioje aprašytos pagrindinės sąvokos, vartojamos nustatant užsienio lietuvių skaičių ir sudėtį pagal lytį, amžiaus grupes, išsilavinimą ir profesijas, nurodyti naudoti klasifikatoriai, apibūdinti užsienio lietuvių skaičiaus ir sudėties nustatymo metodai, statistinių duomenų rinkimo, apdorojimo ir rezultatų sklaidos būdai.

Pagal pasaulinę praktiką, rekomenduojant Jungtinių Tautų Organizacijai, gyventojų surašymai atliekami kas dešimt metų, kiekvieno dešimtmečio pradžioje. Šiame pranešime minimi gyventojų surašymai apėmė užsienio valstybių gyventojų surašymus, įvykusius 2005–2014 m. (unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/Seriesm_67rev2e.pdf). Atsižvelgiant į Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus, visose Europos Sąjungos valstybėse narėse surašymai buvo atlikti 2011 m.

Lietuvos statistikos departamento specialistai Jungtinių Tautų, Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato), Europos Sąjungos ir kitų pasaulio valstybių nacionalinių statistikos institucijų interneto svetainėse surinko pagrindinę informaciją apie gyventojų surašymus pasaulio valstybėse (paskutiniojo surašymo datą, statistikos institucijų kontaktinę informaciją ir kt.). Taip pat 2014 m. kovo mėn. Lietuvos statistikos departamentas kreipėsi į 212 pasaulio valstybių nacionalines statistikos institucijas, prašydamas pateikti paskutinio atlikto gyventojų surašymo informaciją apie jų valstybėse nuolat gyvenančių lietuvių skaičių ir jų sudėtį pagal lytį, amžiaus, išsilavinimo ir profesijų grupes. Surašymų informaciją apie lietuvius pateikė 118 valstybių. 12 nacionalinių statistikos institucijų informavo, kad surašymai jų valstybėse neužfiksavo nuolat gyvenančių lietuvių. 82 valstybės surašymo informacijos nepateikė – daugiausia Afrikos ir Okeanijos valstybės. 32 valstybės pateikė informaciją apie lietuvių išsilavinimą, 22 – apie profesijas. Lietuvos statistikos departamentas užsienio lietuvių skaičių ir statistinę informaciją apie jų sudėtį pagal lytį, amžiaus grupes, išsilavinimą ir profesijas skelbia pagal valstybes, kurios pateikė tokią statistinę informaciją.

Pasiteirauti: Vanda Vaitekūnienė
Gyventojų surašymų ir apklausų organizavimo skyriaus vedėja
Tel. (8 5) 236 4921
El. p. vanda.vaitekuniene@stat.gov.lt
osp.stat.gov.lt

© Lietuvos statistikos departamentas, 2014

Naudojant Lietuvos statistikos departamento duomenis, būtina nurodyti šaltinį.

Lietuvių skaičius pasaulyje

Valstybės	Iš viso
Iš viso pasaulyje	3 663 062
Europa	3 551 582
Airija	39 726
Austrija	1 140
Baltarusija	19 091
Belgija	1 852
Bosnija ir Hercegovina	16
Bulgarija	114
Čekija	790
Danija	6 898
Estija	3 030
Graikija	630
Islandija	1 483
Ispanija	12 400
Italija	4 745
Jungtinė Karalystė	123 593
Kipras	752
Kroatija	28
Latvija	34 846
Lenkija	62 239
Lietuva	3 043 429
Liuksemburgas	530
Malta	50
Moldova	259
Nyderlandai	6 401
Norvegija	23 847
Portugalija	406
Prancūzija	2 912
Rumunija	36
Rusijos Federacija	85 617
Serbija	25
Slovakija	56
Slovėnija	32
Suomija	1 079
Švedija	8 685
Šveicarija	1 378
Ukraina	19 954
Vengrija	208
Vokietija	43 275
Kitos valstybės ¹	30
Šiaurės Amerika	84 938
Jungtinės Valstijos	35 703
Kanada	49 130
Meksika	58
Panama	12
Kitos valstybės ²	35

Valstybės	Iš viso
Australija ir Okeanija	13 859
Australija	13 596
Naujoji Zelandija	258
Kitos valstybės ³	5
Azija	11 040
Afganistanas	119
Armėnija	34
Azerbaidžanas	65
Bahreinas	11
Gruzija	150
Indija	37
Izraelis	3 720
Japonija	121
Kazachstanas	4 925
Kinija	109
Kirgizija	139
Singapūras	22
Sirijos Arabų Respublika	14
Tadžikistanas	11
Turkija	418
Turkmėnistanas	12
Uzbekistanas	1 094
Kitos valstybės ⁴	39
Pietų Amerika	1 159
Argentina	371
Bolivija	14
Brazilija	632
Ekvadoras	27
Urugvajus	104
Kitos valstybės ⁵	11
Afrika	484
Angola	17
Egiptas	117
Malavis	22
Mauritanija	14
Namibija	13
Pietų Afrikos Respublika	234
Tunisas	21
Zambija	11
Kitos valstybės ⁶	35

Nacionalinių statistikos institucijų pateikta 2005–2014 m. surašymų informacija.

¹ Albanija, Andora, Farerų salos, Gibraltaras, Kosovas, Lichtenšteinas.

² Antigva ir Barbuda, Aruba, Bahamos, Bermuda, Dominika, Dominikos Respublika, Gvatemala, Grenlandija, Hondūras, Kosta Rika.

³ Guamas, Tokelau, Volisas ir Futūna.

⁴ Indonezija, Iranas, Jemenas, Jordanija, Kataras, Kuveitas, Nepalas, Omanas, Saudo Arabija, Šri Lanka.

⁵ Čilė, Peru.

⁶ Burkina Fosas, Centrinė Afrikos Respublika, Gabonas, Gvinėja, Mauricijus, Nigeris, Pusiaujo Gvinėja, Ruanda, San Tomė ir Prinsipė, Seišeliai, Siera Leonė, Tanzanija, Togas, Uganda, Zimbabvė.